

turkuaz

Turkuaz Uluslararası Türk Dünyası Bilimsel Araştırmalar Dergisi
Turquoise International Journal of Turkish World Scientific Researches

Cilt /Volume: 3, Sayı/Issue: 2, Aralık/December 2022 Ankara

2022
ANKARA

TURKUAZ

Turkuaz Uluslararası Türk Dünyası Bilimsel Araştırmalar Dergisi

**Turquoise International Journal of Turkish
World Scientific Researches**

Yılda iki sayı olarak yayınlanan uluslararası hakemli
bilimsel-akademik e-dergidir.

Cilt: 3, Sayı: 2 - Aralık 2022

Volume: 3, Issue: 2 - December 2022

ANKARA

Eğitim ve Bilim Politikaları Araştırma Derneği

Turkuaz Uluslararası Türk Dünyası Bilimsel Araştırmalar Dergisi

Turquoise International Journal of Turkish World Scientific Research

e-ISSN: 2717-8609

TURKUAZ Uluslararası Türk Dünyası Bilimsel Araştırmalar Dergisi'nin Dizinlendiği veritabanları: ASOS
İndex, CiteFactor

SAHİBİ: Eğitim ve Bilim Politikaları Araştırma Derneği

Hacı Bayram Mah., Çankırı Caddesi, No: 45/438, YIBA Çarşısı, Ulus, Altındağ-ANKARA, E-Posta:
edt.synergy@gmail.com

DANIŞMA KURULU

Prof. Dr. Ali Sinan BİLGİLİ, Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi, Türkiye

Prof. Dr. F. Sema BARUTÇU ÖZÖNDER, Ankara Üniversitesi, DTCF, Türkiye

Prof. Dr. Hayati AKYOL, Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Türkiye

Prof. Dr. Nuri KÖSTÜKLÜ, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi, Türkiye

Prof. Dr. Yagub MAHMUDOV, Azərbaycan Milli İlimlər Akademisi Tarih Enstitüsü Direktörü, Azərbaycan

BİLİM KURULU

Prof. Dr. Ahtem CELİLOV, Kırım İşletme Enstitüsü, Ekonomi ve İşletme Fakültesi, Simferopol, Kırım, Ukrayna.

Prof. Dr. Arife Figen ERSOY, Anadolu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkiye.

Prof. Dr. Arshi KHAN, Aligarh Muslim Üniversitesi, Siyasal Bilimler Bölümü, Aligarh, Hindistan.

Prof. Dr. Barno UBAYDULLAYEVA Mashrabjonovna (Maşrabjonovna) Taşkent Sulama ve Tarımsal Mekanizasyon
Mühendisleri Enstitüsü "Beşeri Bilimler" Bölümü, Özbekistan.

Prof. Dr. Elmira ZULPİHAROVA, Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi, Beşeri Bilimler Fakültesi,
Kazakistan.

Prof. Dr. Mamatkul JURAYEV, Özbekistan İlimler Akademisi Dilbilim, Edebiyat ve Folklor Enstitüsü, Özbekistan.

Prof. Dr. Mustafa YAVUZ, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi, Türkiye.

Prof. Dr. Osman SAMANCI, Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi, Türkiye.

Prof. Dr. Özlem BEKTAŞ, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkiye.

Prof. Dr. Shohistahon (Şohistahon) ULJAYEVA, Taşkent Tarımsal Sulama ve Mekanizasyon Enstitüsü Beşeri Bilimler
Bölüm Başkanı, Özbekistan.

Prof. Dr. Tattigul KARTAYEVA, El-Farabi Kazak Milli Üniversitesi, Tarih, Arkeoloji ve Etnoloji Fakültesi, Kazakistan.

Prof. Dr. Vitaliy RODINOV, Çuvaş Devlet Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çeboksarı, Çuvaş Cumhuriyeti, Rusya Federasyonu.

Prof. Dr. Vüsale MUSALI, Kastamonu Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türkiye.

Doç. Dr. Afina BARMANBAY, Kafkas Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türkiye.

Doç. Dr. Ali ASKER, Karabük Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Türkiye.

Doç. Dr. Almas İSMAYILOVA, Dağıstan Devlet Üniversitesi, Mahaçkale, Rusya Federasyonu.

Doç. Dr. Alyona Yuldaş Kızı BALTABEYEVA, Hoca Ahmet Yesevi Türk-Kazak Üniversitesi, Kazakistan.

Doç. Dr. Cavid QASIMOV, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Türkiye.

Doç. Dr. Eduard LEBEDEV, Çuvaş Devlet Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çeboksarı, Çuvaş Cumhuriyeti, Rusya Federasyonu.

Doç. Dr. Elmira MEMMEDOVA-KEKEÇ, Bakü Avrasya Üniversitesi, Genel Filoloji Böl. Azerbaycan.

Doç. Dr. Elnur AĞAYEV, Lefke Avrupa Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, KKTC.

Doç. Dr. Elza SAMEDLİ, Hazar Üniversitesi Beşeri Bilimler, Eğitim ve Sosyal Bilimler Fakültesi Dekanı, Azerbaycan.

Doç. Dr. Faik ELEKBERLİ, Azerbaycan Milli İlimler Akademisi, Felsefe ve Hukuk Enstitüsü, Azerbaycan.

Doç. Dr. Gulmira AZRETBERGENOVA, Hoca Ahmet Yesevi Üniversitesi, Maliye ve Muhasebe Bölümü, Kazakistan.

Doç. Dr. Leniyara DZHELİLOVA, Kırım KİPU Üniversitesi, Kırım Tatar ve Türk Edebiyatı ve Gazetecilik
Bölümü, Simferopol, Kırım, Ukrayna.

Doç. Dr. Mehmet FİDAN, Aksaray Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkiye.

Doç. Dr. Samet AZAP, Kastamonu Üniversitesi, Türkiye.

Doç. Dr. Seadet ŞİHIYEVA, Azerbaycan Milli İlimler Akademisi, Z.M.Bünyadov adına Şarkşinaslık Enstitüsü, Azerbaycan.

Doç. Dr. Sherzodhan MAHMUDOV, Özbekistan İlimler Akademisi, Tarih Enstitüsü, Özbekistan.

Doç. Dr. Tahirova Feride İnsan kızı, Tataristan Cumhuriyeti İlimler Akademisi G. İbrahimov adına Dil, Edebiyat ve Sanat Enstitüsü, Rusya Federasyonu, Rusya Federasyonu.

Doç. Dr. Vecihi Sefa HEKİMOĞLU, Bitlis Eren Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Türkiye.

Dr. Öğretim Üyesi Afina BARMANBAY, Kafkas Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türkiye.

Dr. Farhad RAHİMÎ, Urmiye Üniversitesi, İran İslam Cumhuriyeti.

Dr. Hasret İPEK İLÇİN, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Türkiye

Dr. İllirjana KACELİ (DEMIRLIKA), Elbasan Üniversitesi, İnsani Bilimler Fakültesi, Arnavutluk.

Dr. Lamiye GAFARZADE, Azerbaycan Ulusal Bilimler Akademisi Tarih Enstitüsü, Azerbaycan

Dr. Öğretim Üyesi Melek SARI GÜVEN, Bartın Üniversitesi, Türkiye.

Dr. Öğretim Üyesi Merve KARAÇAY TÜRKAL, Gümüşhane Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türkiye.

Dr. Öğretim Üyesi Tahir AŞİROV, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Türkiye.

Dr. Öğretim Üyesi Uğur TOZKOPARAN, Burdur Mehmet Akif Üniversitesi, Türkiye.

Dr. Vural ÖNTÜRK, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Türkiye.

Dergi Editörü: Doç. Dr. Refik Turan, Aksaray Üniversitesi

Editör Yardımcısı: Arş. Gör. Mehmet Özkaya, Necmettin Erbakan Üniversitesi

Yabancı Dil (İngilizce) Editörü: Arş. Gör. Gülşah Öz, Aksaray Üniversitesi

YAYIN KURULU

Prof. Dr. Dilşen İNCE ERDOĞAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye

Prof. Dr. Fikret TURAN, İstanbul Üniversitesi, Türkiye

Prof. Dr. Nesib L. NESİBLİ, Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Türkiye

Doç. Dr. Cavid Qasimov, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Türkiye

Doç. Dr. İrade MEMMEDOVA, Azerbaycan Milli İlimler Akademisi, Azerbaycan

Dr. Öğretim Üyesi Çiğdem KARAÇAY, Hitit Üniversitesi, Türkiye

Dr. Milyausha GAYNANOVA, Tataristan Cumhuriyeti Bilimler Akademisi, Tataristan, Rusya Federasyonu.

SAYI HAKEMLERİ / REFEREES OF ISSUE

Prof. Dr. Ali ASKER	Karabük Üniversitesi
Prof. Dr. Dilşen İNCE ERDOĞAN	Dokuz Eylül Üniversitesi
Prof. Dr. Gaffar MEHDİYEY	Erciyes Üniversitesi
Doç. Dr. Abdolvahid SOOFİZADEH	Aksaray Üniversitesi
Doç. Dr. Afina BARMANBAYLI	Kars Kafkas Üniversitesi
Doç. Dr. Ayşe ATICI ARAYANCAN	Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi
Doç. Dr. Cavid QASIMOV	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Doç. Dr. Güler GAFQASLI	Azerbaycan Milli İlimler Akademisi
Doç. Dr. Leyla DERVİŞ	Akdeniz Üniversitesi
Doç. Dr. Melek SARI GÜVEN	Bartın Üniversitesi
Doç. Dr. Meryem ARSLAN	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
Doç. Dr. Ülkü KÜÇÜKKURT	Afyon Kocatepe Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Ali Samir MERDAN	Çankırı Karatekin Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Ayna ASKEROĞLU ARSLAN	İstanbul Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Banu DAVUN	Aksaray Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Çiğdem KARAÇAY	Hitit Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Elçin NECİYEY	Muş Alparslan Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Resul BABAOĞLU	İzmir Katip Çelebi Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Semra KILIÇ KARATAY	Aksaray Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Serdar Oğuzhan ÇAYCIOĞLU	Marmara Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Uğur YILMAZ	Aksaray Üniversitesi
Dr. Hasret İPEK İLÇİN	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

TURKUAZ ULUSLARARASI TÜRK DÜNYASI BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR DERGİSİ YAYIM İLKELERİ

1. Yayınlanacak yazılar Türk Dünyası ile ilgili ve daha önce herhangi bir yerde yayınlanmamış olmalıdır.
2. Bilimsel toplantılarda sunulan bildiriler, daha önce yayımlanmamış olmak ve sunulduğu bilimsel toplantı bilgileri makale üzerinde belirtilmek kaydıyla yayımlanabilir. Bu durumda etik sorumluluk makale sahibine ait olur.
3. Derginin yazım dili Türkiye Türkçesidir. Ancak her sayıda derginin üçte birini geçmeyecek şekilde İngilizce yazılara da yer verilebilir. Türkçe çalışmalarda Türkçe ve İngilizce; İngilizce çalışmalarda ise 300 kelimeyi geçmeyecek şekilde Türkçe ve İngilizce özete ve 3-5 anahtar kelimeye yer verilmelidir.
4. TURKUAZ Türk Dünyası Bilimsel Araştırmalar Dergisine gönderilen yazılar önce yayım kurulunca dergi ilkelerine uygunluk açısından incelenir ve uygun bulunanlar, o alandaki çalışmalarıyla tanınmış iki hakeme gönderilir. Hakemlerin isimleri gizli tutulur ve raporlar beş yıl süreyle saklanır. Hakem raporlarından biri olumsuz olduğu takdirde, yazı üçüncü hakeme gönderilir; o rapor da olumsuz geldiği takdirde yazı yayımlanmaz. Yazarlar, hakemlerin görüş ve önerileri doğrultusunda düzeltmelerini yaparlar. Yayına kabul edilmeyen yazılar iade edilmez; ancak yazarın istemesi hâlinde bir nüshası kendisine verilir. Hakemler kendilerine gönderilen yazıyı 21 gün içinde değerlendirir. Bu süre içerisinde raporunu göndermeyen hakeme ulaşılarak değerlendirme için 7 gün ek süre verilir. Hakem bu sürede de raporunu göndermezse hakemliği düşürülür.
5. Dergide yayınlanan her türlü yazının içeriğinden yazarları sorumludur.
6. Makaleler derginin Dergipark platformu üzerinde <https://dergipark.org.tr/tr/pub/turkuaz> adresinde yer alan sayfasına yüklenmek suretiyle süreç başlatılmış olur.
7. Dergimiz Haziran ve Aralık aylarında olmak üzere yılda iki sayı yayınlanır.

MAKALE YAZIM KURALLARI

Başlık ve Dipnotlar: Makale başlığı iki yana yaslı, 14 punto, koyu ve Cambria yazı tipinde yazılmalıdır. Başlık en fazla 15 sözcük olmalı, bağlaçlar hariç olmak üzere her sözcüğün ilk harfi büyük harfle yazılmalıdır. Türkçe yazılmış makalelerde makalenin İngilizce başlığı da aynı biçimde yazılmalıdır. Makale ile ilgili belirtilmesi gereken özel hususlar makale kabul edildikten sonra başlığına konulacak (*) ile sayfa altında açıklanacaktır. Çalışmanın kabul edilmesinden sonra yazar(lar)ının adı soyadı ortalı, koyu, 12 punto, Cambria yazı tipinde, soyadı büyük harflerle ve ortalı olarak, yazar sayısı birden fazla ise yazarlar tarafından belirlenen sırayla yazılacaktır. Yazar(lar)ın unvanıyla birlikte, çalıştığı yerin açık adı, şehir-ülke bilgisi, e-posta adresi ve ORCID numarasına dipnot olarak makalenin ilk sayfasında yer verilmelidir. Dipnotlardaki tüm bilgiler Palatino Linotype yazı tipinde, girintisiz ve 10 punto olmalıdır.

Türkçe ve İngilizce Kısa Özet: Dergiye Türkçe ve İngilizce çalışmalar yayınlanmak üzere kabul edilmektedir. Türkçe hazırlanan çalışmalarda Cambria yazı tipinde, 10 punto ve 200 sözcüğü geçmeyecek şekilde Türkçe özet ve 300 sözcüğü aşmayacak şekilde hazırlanan İngilizce kısa özet (Abstract) yer almalıdır. Aynı şekilde İngilizce hazırlanan çalışmalarda Türkçe kısa özete yer verilmelidir. Türkçe ve İngilizce kısa özetlerin altında 3-5 anahtar sözcüğe yer verilmelidir.

Bölümler ve Alt Bölümler: Çalışmalarda ana bölüm başlıkları (birinci düzey başlıklar) Arabik rakamlarla numaralandırılarak Cambria yazı tipinde, 12 punto, koyu, sola yaslı ve tümü büyük harf biçiminde yazılmalıdır. Alt bölüm başlıkları (ikinci düzey başlıklar) Cambria yazı tipinde, 11 punto, koyu, sola yaslı, her sözcüğün ilk harfi büyük olarak yazılmalıdır. Üçüncü düzey başlıklar ise Cambria, 11 punto, koyu, italik, sola yaslı, yalnızca ilk sözcüğün ilk harfi büyük olacak biçimde yazılmalıdır. Çalışmalarda ana metin Cambria 11 punto ile yazılmalıdır.

Metin içindeki paragraflar en az üç cümleden oluşmalı ve paragraflar arasında bir satır boşluğu bırakılmalıdır. Aynı şekilde başlıkların öncesinde ve sonrasında da bir satır boşluk verilmelidir. Makalenin tamamında girintiye yer verilmemeli, paragraflar arasında önce ve sonra aralık değerleri 0 olmalıdır. Metin içi atıfların yazımında, tablolarda, şekillerde ve kaynakça yazımında APA 6 yazım stili kullanılmalıdır.

Çalışmalarda araştırmanın özelliğine göre GİRİŞ, YÖNTEM (Evren ve örneklem/çalışma grubu vb.) Veri toplama yöntemleri/teknikleri/araçları ve verilerin analizi), BULGULAR, TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER ve KAYNAKLAR bölümlerine yer verilmelidir. Ancak araştırmanın özelliğine göre yazarlar gerek duymaları halinde farklı bölümler de oluşturabilirler. Bölümlere yeni sayfadan başlanmamalı, bir bölüm bittikten sonra, aynı sayfada diğeri onu izlemelidir. Makale metninin tamamının yazımında APA 6 yazım stili kullanılmalıdır.

Şekiller ve Tablolar: Şekiller yazım alanından taşmayacak şekilde makale içinde uygun görülen yerlere ortalı olacak şekilde yerleştirilebilir. Ana metinden şekle atıfta bulunulmalı ve mümkünse şekil açıklmalıdır. Her bir şeklin altında Arabik rakamlarla numaralandırılmış bir şekil başlığı yerleştirilmeli, makale boyunca aynı numaralandırma devam etmeli ve APA 6 yazım stiline uygun olarak yazılmalıdır. Şekil başlıkları biçim olarak Cambria yazı tipinde, 10 punto, sola yaslı, yalnızca ilk sözcüğün ilk harfi büyük olacak şekilde yazılmalıdır. Şekil başlığında kaynak kullanılmış ise parantez içinde kaynak bilgisi eklenmelidir. Eğer şekil içinde yazılar varsa, 9 veya 10 punto olacak şekilde Cambria yazı tipiyle yazılmalıdır.

Tablolar sola dayalı olacak şekilde ve tamamında Cambria yazı tipi kullanılarak hazırlanmalıdır. Tablo başlığı, 10 punto ile yazılmalı, başlığın her kelimesinin sadece ilk harfi büyük olmalı ve başlık, tablo sayısının altında verilmelidir. Tablolarda APA 6 yazım stili kullanılmalıdır. Tablolara metin içinde tablo sayısı belirtilerek atıfta bulunulmalı ve tablo

bittikten sonra yorumlanmalıdır. Tablolar, metin içinde kullanıldıkları yerde veya izleyen sayfada yer almalıdır. İlgili not ve kaynaklar, tablonun altında, "Not:" veya "Kaynak:" ifadelerinden sonra belirtilebilir.

Kaynakça: Makalede yararlanılan kaynaklar "KAYNAKÇA" başlığı altında ve varsa ek(ler)den önce APA 6 yazım stiline uygun olarak verilmelidir. Kaynakların tamamı, 11 punto ile ve her bir kaynağın arasında 1 satır boşluk verilerek, Cambria yazı tipinde ve iki yana yaslı, tek satır aralığında, önce ve sonra paragraf değerleri 0 olacak şekilde, girintiye yer vermeden yazılmalıdır. Kaynakçada yer alan her kaynağa metin içinden atıfta bulunulduğundan, yine aynı şekilde metin içinde kullanılan her bir kaynağa da kaynakçada yer verildiğinden emin olunmalıdır.

Ekler: İhtiyaç duyulması halinde kaynakçadan sonra ve geniş özetten önce, Ekler bölümü oluşturulabilir. Burada makale içinde atıfta bulunulan eklere yer verilmelidir. Birden fazla ek kullanılması halinde numaralandırılması gerekir. Makale içinde tablo veya şekil olarak verilebilecek unsurlara "Ekler" bölümünde yer verilmemelidir.

Geniş Özet: Yazar makalesinde isteğe bağlı olarak varsa Ekler, yoksa Kaynakça kısmından sonra gelecek şekilde 750-1000 sözcükten oluşan geniş İngilizce özete yer verebilir. Bu özet alt başlıklar içermemeli ve makalenin temel fikirlerini yansıtmalıdır. Geniş özetle aynen alıntıya yer verilmemeli, tablo ve şekil kullanılmamalı, Cambria yazı stiline 11 punto olarak hazırlanmalıdır.

ETİK İLKELER VE YAYIN POLİTİKASI

Yayın Etiği

Aşağıda yer alan etik görev ve sorumluluklar oluşturulurken açık erişim olarak Committee on Publication Ethics (COPE) tarafından yayınlanan rehberler ve politikalar dikkate alınarak hazırlanmıştır.

Turkuaz Uluslararası Türk Dünyası Bilimsel Araştırmalar Dergisi'nde bilimsel bilginin objektif bir şekilde üretilmesini ve yaygınlaşmasını destekleyici bir yayın süreci izlenmektedir. Bu sürecin başarılı bir şekilde işleyebilmesi ancak bütün paydaşların (yayıncı, editör(ler), yazar(lar), hakem(ler) ve okuyucu(lar) vb.) etik ilkelere yönelik standartlara uymaları ile mümkün olabilir. Bu nedenle dergi yayın sürecinin tüm paydaşlarının aşağıda belirtilen etik ilkelere uygun davranmaları beklenmektedir:

Yazarların Etik Sorumlulukları

Turkuaz Uluslararası Türk Dünyası Bilimsel Araştırmalar Dergisi'nde yayımlanmak üzere makale sunumu gerçekleştiren yazar(lar)ın etik sorumlulukları:

- Turkuaz Uluslararası Türk Dünyası Bilimsel Araştırmalar Dergisi Türkçe ve İngilizce dillerinde özgün bilimsek çalışmaların yayımlanmak üzere kabul edildiği bilimsel-akademik bir e-dergidir. Bu nedenle yazar(lar)ın yayımlanmak üzere özgün çalışmalar sunmaları, başka dergilerde yayımlanmış veya yayımlanmak üzere gönderilmiş makaleleri göndermemeleri gerekmektedir.
- Yazar(lar) çalışmalarında yararlandıkları kaynaklara etik ilkeler doğrultusunda ve bilimsel kural ve kaidelere uygun olarak gönderme (atıf) yapmalıdırlar.
- Makaleye katkı sağlamayan şahısların adı yazar olarak bildirilmemeli, makalenin yayımlanmak üzere sisteme yüklenmesinden sonra yazar ekleme, çıkarma veya yazar sırasını değiştirme talebinde bulunulmamalıdır.
- Değerlendirme sürecinde yazar(lar)dan makalelerine ilişkin bilgi ya da ham veri istenmesi durumunda bu bilgi ve belgeler editöre sunulmalıdır.
- Yayımlanma başvurusu yapılan makaleyle ilgili çıkar çatışması-çıkar birliği olan kişileri editörlere bildirmelidir.
- Yazar(lar), makalelerinde kullandıkları verilerin kullanım haklarına, araştırma-çözümlemelerle ilgili izinlerin ya da üzerinde araştırma yaptıkları katılımcıların onayının alındığını belgelemelidirler.
- Yazar(lar), değerlendirme ve erken görünüm aşamasındaki ya da elektronik ortamda yayımlanmış makalesiyle ilgili hatayı fark ettiklerinde bilgi vermek, düzeltmek ya da geri çekmek için editörle iletişime geçmesi gerekir.
- Yazar(lar), etik kurul kararı gerektiren deney, anket, ölçek, görüşme, gözlem, odak grup çalışması gibi nicel ya da nitel yöntemlerle veri toplamayı gerektiren araştırmalar için etik kurul onayı aldığını; etik kurul adı, karar tarihi ve sayısı aday makalenin ilk-son sayfasında ve yöntem bölümünde belirtmeli, etik kurul kararını gösteren belgeyi makalenin başvurusuyla birlikte sisteme yüklemelidir. Ayrıca olgu sunumlarında aydınlatılmış olur/onam formunun alındığına ilişkin bilgiye makalede yer vermelidir.
- Yazar(lar), veri toplama sürecinde etik ilkelere özen gösterdiklerinin kanıtlarını (başkalarının ölçek, anket, fotoğraf gibi belgelerinin kullanılması için kendilerinden izin alınması gibi) makale içinde sunmalıdır. Makalelerde araştırma ve yayın etiği ile fikir ve sanat eserleri için telif hakları düzenlemelerine uyulduğu belirtilmelidir. Araştırma insan ve hayvan denekler üzerinde gerçekleştirilmiş ise araştırmanın uluslararası bildiriler, kılavuzlar vb uygun gerçekleştirildiği bildirilmelidir.

- Yazar(lar)dan derleme makaleler için etik kurul onayı istenmez. Bununla birlikte etik kurul kararı gerektirmeyen makalelerde de, etik kurul kararının gerekmediği, makalenin ilk-son sayfasında ve yöntem bölümünde belirtilmelidir.

Editör, Editör Yardımcıları ve Alan Editörlerinin Etik Sorumlulukları

- Editörler, hakemlerin, yazar(lar)ın, araştırmacı, uygulayıcı ve okuyucuların bilgi gereksinimlerini karşılamaya gerektiğinde dönüt vermeye, yayın sürecinde düzeltme, açıklama gerektiren konularda açıklık ilkelerine göre davranmaya çaba gösterirler.
- Editörler, makalelerle ilgili olumlu ya da olumsuz karar verirken, makalelerin özgün değeri, alana katkısı, araştırma yönteminin geçerli ve güvenilirliği, anlatımın açıklığı ile derginin amaç ve kapsamını göz önünde tutarlar.
- Editörler, başvurusu yapılan makalelerin önemli sorunu olmadığı sürece ön değerlendirme aşamasına alır, olumlu hakem önerilerini göz önünde bulundurur, ciddi sorun olmadıkça önceki editör(ler)ce verilen kararları değiştirmezler.
- Editörler, derginin yayın politikaları arasında bulunan kör hakemlik ve değerlendirme süreci politikalarını uygular, hakemlerin kimlik bilgilerini gizli tutar, her makalenin yansız ve süresi içinde değerlendirilmesini sağlarlar.
- Editörler, makaleleri alan editörleri ve hakemlerin uzmanlık alanlarını dikkate alarak gönderir, değerlendirmelerin yansız ve bağımsız yapılmasını desteklerler.
- Editörler, makalenin yansız değerlendirilmesi için editörler, hakemler ve yazar(lar) arasındaki çıkar çatışması-çıkar birliği olup olmamasını göz önüne alırlar.
- Editörler, hakem havuzunun geniş bir yelpazeden oluşması ve sürekli güncellenmesi için arayış içinde olurlar.
- Editörler, akademik görgü kurallarına uymayan ve bilimsel olmayan değerlendirmeleri engellerler.
- Editörler, dergi yayın süreçlerini yayın politikaları ve kılavuzlara uygun işletilmesini sağlar, süreçte görev alanları yayın politikaları konusundaki gelişmelerden bilgilendirir, gerektiğinde eğitim programı hazırlarlar.
- Editörler, yayın sürecinde görev alanlar herkesle etkili bir iletişim içinde olur, belirli aralıklarla toplantılar düzenlerler.
- Editörler, değerlendirilen makalelerdeki kişisel verilerin korunmasını sağlarlar; yazar, hakem ve okuyucuların bireysel verilerini korurlar.
- Editörler; makalelerde insan ve hayvan haklarının korunmasına özen gösterirler, makalenin katılımcılarının açık onayının belgelendirilmesini önemserler, makalenin katılımcılarına ilişkin etik kurul onayı, deneysel araştırmalarda izinleri olmadığında makaleyi reddederler.
- Editörler; görevi kötüye kullanmaya karşı önlem alırlar. Görevi kötüye kullanmaya yönelik yakınmalar olduğunda, nesnel bir soruşturma yaparak, konuyla ilgili bulguları paylaşır.
- Editörler, makalelerdeki hata, tutarsızlık ya da yanlış yönlendirmelerin düzeltilmesini sağlarlar.
- Editörler, yayınlanan makalelerin fikri mülkiyet hakkını korur, ihlal olması durumunda derginin ve yazar(lar)ın haklarını savunurlar. Ayrıca yayımlanan makalelerin içeriğinin başka yayınların fikri mülkiyet haklarını ihlal etmemesi konusunda gerekli önlemleri alırlar; özgünlük-benzerlik denetimini yaparlar.
- Editörler, Dergide yayımlanan makalelere yönelik tutarlı eleştirileri dikkate alırlar, eleştirilen makalelerin yazar(lar)ına yanıt hakkı tanırlar.
- Editörler olumsuz sonuçları içeren çalışmaları da göz önünde bulundururlar.
- Editörler, Dergiye iletilen yakınmaları inceler ve gerekli açıklamaları yapıp, haklı yakınmalarla ilgili sorunların giderilmesi için gerekli önlemleri alırlar.

Hakemlerin Etik Sorumlulukları

- Turkuaz Uluslararası Türk Dünyası Bilimsel Araştırmalar Dergisi makale değerlendirme sürecinde yazar(lar)ın hakemleri, hakemlerin yazarları tanımadıkları çift yönlü kör hakemlik ilkesi uygulanır, hakemler yazarlar ile doğrudan iletişim kuramaz; makale değerlendirme formları ve metin üzerinde belirtilen notlar ile düzeltme istemleri dergi yönetim sistemi üzerinden editörlerce yazar(lar)a iletilir. Turkuaz Uluslararası Türk Dünyası Bilimsel Araştırmalar Dergisi'ne başvurusu yapılan makaleleri değerlendirecek hakemlerin aşağıda belirtilen etik ilkelere riayet etmeleri beklenmektedir:
- Hakemler yalnız uzmanlık alanı ile ilgili makaleleri değerlendirmeyi kabul etmelidir.
- Hakemler, değerlendirmeyi yansızlık ve gizlilik içinde yapmalıdır. Bu ilke gereğince inceledikleri makaleleri değerlendirme sürecinden sonra yok etmeli, ancak yayımlandıktan sonra kullanılmalıdır. Uyruk, cinsiyet, dinsel inanç, siyasal inanç ve ticari kaygılar, değerlendirmenin yansızlığını bozmamalıdır.
- Hakemler, çıkar çatışması-çıkar birliği olduğunu anladıklarında, makaleyi değerlendirmeyi reddederek, editörlere bilgi vermelidir.

- Hakemler, değerlendirmeyi akademik görgü kurallarına uygun biçimde, yapıcı bir dille yapmalı; hakaret ve düşmanlık içeren kişisel yorumlardan kaçınmalıdır.
- Hakemler deęerlendirmesini kabul ettikleri makaleyi süresi içinde deęerlendirmelidirler.

Etik İlkelere Uygun Olmayan Durumların Bildirilmesi

Turkuaz Uluslararası Türk Dünyası Bilimsel Araştırmalar Dergisi'nde editörler, hakemler, yazarlar ile ilgili etik ilkelere uymayan bir davranış ya da değerlendirme sürecindeki, erken görünümdeki ya da yayımlanmış bir makale ilgili etik olmayan bir durumun tespiti halinde la karşılaştırılması durumunda edt.turkuaz@gmail.com adresine bildirilmesi gerekmektedir.

EDİTÖRDEN

Merhabalar,

Dergimizin yeni bir sayısıyla karşınızda olmanın mutluluğu içerisindeyiz. Dergimizin bu sayısında dokuz araştırma makalesi yer almaktadır. Büyük emek ürünü olan bu çalışmaların beğenilerek okunmasını ve alana katkı sağlamasını diliyorum. Dergimizin bu sayısında, gerek yayınlanmak üzere makale sunan, gerekse yayın ve hakem kurullarımızda görev almak suretiyle destekte bulunan tüm değerli bilim insanlarına şükranlarımı sunuyorum.

Bir sonraki sayımızda buluşmak dileğiyle, esen kalın...

Doç. Dr. Refik TURAN
Editör

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

MAKALELER / ARTICLES

<i>II. Şah Abbas Döneminde Safevi Devleti İle Buhara Hanlığı Arasında Siyasi İlişkiler</i> Tofiq NECEFLİ	76-90
<i>İmparatorluktan Cumhuriyete Türk Basınında Türkçülük-Turancılık Faaliyetleri</i> Vedat MERAL	91-105
<i>İran'da Resim ve Animasyon Sanatı</i> Negar KAZEMİ	106-120
<i>Cumhuriyetin 10. Yıl Kutlamalarında Devlet-Millet Kaynaşmasının Somut Bir Örneği: Adana Tören Takları</i> Oğuz KALAFAT, Emine KALAFAT	121-140
<i>Rusya'nın Güney Kafkasya Politikası Kapsamında Azerbaycan ile Siyasi ve Ekonomik İlişkileri (1990-2020)</i> Elçin NECİYEV, Teymur GASIMLI	141-149
<i>Anthony Jenkinson's Original Map as a Source on the History of the Safavid Empire</i> Lamiya GAFAR-ZADA	150-182
<i>Kazakistan ve Anadolu'da Yaygın Olarak Kullanılan Motiflerden Yıldız, Kuş, Koç Boynuzu, Göz, Baldak, Bereket, Gül, Boynuz Motiflerinin Tasarım Açısından Benzerlikleri</i> Ümit Dikmen	183-203
<i>Günümüzde Mersin Olgunlaşma Enstitüsünde Üretilen İğne Oyası Tasarım Örnekleri</i> Sevim İŞBİLİR, Gözde SÖNMEZTÜRK, Mehmet GÖÇER	204-223
<i>Teröristten Kahramana Bir Mito: Andranik Ozanyan</i> Kübra GELİR, Hasip SAYGILI	224-239